

Sygnatura akt III U 878/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 05 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 05 czerwca 2019 r. w Koninie

sprawy **P. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę socjalną

na skutek odwołania **P. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 08 września 2017r. znak: (...)

1. o d d a l a odwołanie.

2. zasądza od odwołującej na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Elżbieta Majewska

Sygn. akt III U 878 / 17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 08 września 2017 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił P. K. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 25.08.2017 r., którym nie stwierdzono stanu całkowitej niezdolności do pracy u wnioskodawczynie pozostającej w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed 18 rokiem życia lub w trakcie uczęszczania do szkoły.

Z decyzją tą nie zgodziła się P. K. wnosząc odwołanie. Odwołująca podniosła, iż od urodzenia zmaga się z problemami zdrowotnymi, ma trudności z chodzeniem, występuje u niej pęcherz neurogeny i nietrzymanie moczu. Ponadto od lat dokuczają jej bóle kręgosłupa, które ostatnio się nasiliły. Ubezpieczona podniosła, że przez kilka lat pobierała świadczenie rentowe, a po odebraniu tego świadczenia podejmowała pracę na różnych stanowiskach jednakże jej stan uległ pogorszeniu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS.

Sąd ustalił i zważył co następuje :

P. K. , ur. (...), złożyła w dniu 24.03.2017 r. wniosek do ZUS o przyznanie prawa do renty socjalnej. Do wniosku dołączyła świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, z którego wynika, że naukę w liceum ukończył w kwietniu 2005 r. , zaświadczenie (...) w K. , z którego wynika, że wnioskodawczyni była studentka studiów niestacjonarnych na kierunku pedagogika – (...)w okresie od 01.10.2005 r. do 17.06.2008 r. oraz zaświadczenie Uniwersytetu im. A. M. w P. potwierdzające fakt odbywania studiów magisterskich przez (...) w okresie od 01.10.2008 r. do 26.11.2010 r. Ponadto odwołująca dołączyła zaświadczenia o stanie zdrowia oraz dokumentację lekarską.

Orzeczeniem z dnia 14.07.2017 r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził , że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Od tego orzeczenia ubezpieczona złożył sprzeciw do Komisji Lekarskiej ZUS, która w dniu 25.08.2017 r. również nie stwierdziła stanu całkowitej niezdolności do pracy u odwołującej. Powyższe orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS stanowiło podstawę wydania zaskarżonej decyzji odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej.

Okolicznością sporną w przedmiotowej sprawie było to czy P. K. jest całkowicie niezdolna do pracy na skutek naruszenia sprawności organizmu powstałego u niej przed ukończeniem nauki w szkole. Ponieważ okoliczność ta wymagała wiedzy specjalnej z zakresu medycyny dlatego też Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych neurologa, urologa i specjalisty medycyny pracy.

Na podstawie opinii biegłych Sąd ustalił, że u wnioskodawczyni występują następujące schorzenia :

- diplegiczna postać mózgowego porażenia dziecięcego z dominującym zespołem neurologicznym w postaci niedowładu spastycznego kończyn dolnych, ,
- stan po korekcyjnej operacji wrodzonej skoliozy odcinka piersiowo – lędźwiowego w 2001 r.
- przewlekły zespół bólowy kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego,
- pęcherz neurogenny,
- nietrzymanie moczu.

Z powodu rozpoznanego pęcherza neurogennego oraz nietrzymania moczu odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy i utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. U odwołującej występuje popuszczanie moczu, które było dość istotne i które powoduje dość częste zmiany wkładki i częste wizyty w toalecie. Ponieważ wnioskodawczyni nie może się szybko przemieszczać to rodzi to sytuacje, w których może nie czuć się komfortowo z powodu popuszczania moczu. Odwołująca może stosować wkładki jednak przy tak częstym popuszczaniu i trudnościach z przemieszczaniu się rodzi się pytanie jak gruba powinna być wkładka. Poza tym taka wkładka nie daje pełnego komfortu gdyż nie powoduje ukrycie zapachu moczu. Wszystkie te elementy powodują, że odwołująca ma istotne ograniczenia do wykonywania wszelkiej pracy, nie tylko umysłowej i zgodnej z poziomem kwalifikacji , wymaga dłuższego leczenia i oceny jego skuteczności. Odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu występującego pęcherza neurogennego od 03.08.2016 r. , kiedy to rozpoznano u niej to schorzenie, w tym momencie nastąpiło też naruszenie sprawności organizmu, które daje obecnie podstawę do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy. Dotychczasowe leczenie pęcherza neurogennego u odwołującej nie przyniosło oczekiwanych rezultatów, konieczne jest dalsze leczenie i czas niezbędny do oceny jego skuteczności wynosi 2 lata. Ubezpieczona jest więc całkowicie niezdolna do pracy na okres 2 lat jednak całkowita niezdolność do pracy nie jest skutkiem naruszenia sprawności organizmu, które powstało u wnioskodawczyni przed ukończeniem nauki w szkole tj. przed dniem 26.11.2010 r.

Z dostarczonej przez odwołującą kartoteki zdrowia dziecka nie wynika, by schorzenie w postaci pęcherza neurogennego było rozpoznane u odwołującej w trakcie nauki w szkole. Wprawdzie u wnioskodawczynie rozpoznawano wcześniej refluks do nerki lewej i występowały okresy nawrotów infekcji układu moczowego to dolegliwości te nie spowodowały obniżenia wydolności nerek i nie stanowią podstawy do uznania całkowitej niezdolności do pracy przed obiektywnym rozpoznaniem pęcherza neurogennego.

Z powodu niedowładu spastycznego kończyn dolnych wnioskodawczynie jest częściowo niezdolna do pracy i tym samym ma w znacznym stopniu ograniczona zdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Odwołująca utyka na kończynę dolną lewą, która jest krótsza o 1,5 cm od prawej nogi jednak porusza się samodzielnie i obecnie nie wymaga innego zaopatrzenia ortopedycznego niż wkładka ortopedyczna. Ruchomość i czynności chwytne kończyn górnych są prawidłowe, ponadto pomimo rozpoznanej w badaniu TK w 2012 r. dyskopatii na 2 poziomach (L4/L5/S1) nie stwierdzono kolizji krążkowo – korzeniowej, a w badaniu klinicznym nie stwierdzono obecnie cech uszkodzenia czy podrażnienia dróg nerwowych. Z powodu stanu narządu ruchu i naruszenia sprawności organizmu w tym zakresie P. K. jest częściowo niezdolna do pracy natomiast nie jest całkowicie niezdolna do pracy. W okresach zaostrzenia objawów chorobowych w zakresie narządu ruchu odwołująca może odbywać leczenie w ramach czasowej niezdolności do pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych oraz opinii biegłych lekarzy sądowych neurologa, urologa i specjalisty medycyny pracy.

Zdaniem Sądu opinia biegłych jest jasna, logiczna, wyczerpująca. Biegli wydali opinię po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską i po przebadaniu odwołującej, po uzyskaniu od niej wywiadu. Swoje stanowisko w sposób fachowy i zrozumiały uzasadnili, a wnioski opinii są jednoznaczne i stanowcze. Wprawdzie biegli urolog i specjalista medycyny pracy odmiennie ocenili zdolność do pracy odwołującej w zakresie skutków występującego u niej schorzenia w postaci pęcherza neurogennego jednakże okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Sąd podzielił stanowisko biegłego urologa co do tego, że z powodu pęcherza neurogennego odwołująca jest obecnie okresowo całkowicie niezdolna do pracy jednak naruszenie sprawności organizmu, które powoduje całkowitą niezdolność do pracy nie powstało u wnioskodawczynie w okresie nauki w szkole, powstało już po jej zakończeniu, tak więc nie może skutkować przyznaniem prawa do renty socjalnej. W ocenie Sądu to opinia biegłego urologa zasługiwała na uwzględnienie bowiem biegły jest specjalistą w zakresie chorób układu moczowego, a przy ocenie zdolności do pracy uwzględniał nie tylko występujące objawy pęcherza neurogennego, ale także rozpoznane u odwołującej nietrzymanie moczu oraz ograniczenia sprawności ruchowej, które wynikają z niedowładu kończyn dolnych. Zasadny więc w tym zakresie wydaje się wniosek, że ograniczenia do wykonywania pracy u odwołującej są tak znaczne, że powodują niezdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Całkowita niezdolność do pracy nie powstała u wnioskodawczynie w okresach wskazanych w przepisach ustawy o rencie socjalnej ani też nie jest wynikiem naruszenia sprawności organizmu, które powstałoby w okresie nauki w szkole.

W zakresie oceny zdolności do pracy wnioskodawczynie z punktu widzenia pozostałych schorzeń biegli neurolog i specjalista medycyny pracy byli zgodni, wskazywali oni na ograniczenia do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, nie stwierdzając jednocześnie niezdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Wprawdzie początkowo biegły neurolog w opinii stwierdzał, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji jednak w ustnej opinii złożonej na rozprawie w dniu 15.11.2018 r. wyjaśnił, że miał na myśli częściową niezdolność do pracy, która zgodnie z definicją oznacza stan, w którym ubezpieczona ma co najmniej w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Po uwzględnieniu więc także ustnych wyjaśnień biegłych odnośnie treści opinii złożonej na piśmie stwierdzić należy, że zasługuje ona uwzględnienie i pozwoliła Sądowi na uzyskanie wiedzy specjalnej z zakresu medycyny, niezbędnej do rozstrzygnięcia czy wnioskodawczynie spełnia przesłanki do nabycia prawa do renty socjalnej.

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wydanych opinii bowiem są one fachowe, oparte na analizie dokumentacji lekarskiej i wiedzy i doświadczeniu biegłych w zakresie specjalności medycyny, którą biegli reprezentują. Wnioski opinii są rzeczowe, logiczne, stanowcze i przekonujące oraz wyjaśniają w sposób wyczerpujący okoliczność sporną.

Biegli wielokrotnie też uzupełniali opinie, wyjaśniając wszelkie wątpliwości Sądu i stron, złożyli ustne wyjaśnienia na rozprawie, zapoznawali się także z dodatkową dokumentacją lekarską przedkładaną przez odwołującą i wyjaśnili jej znaczenie dla wniosków opinii. Podkreślić należy, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Skoro więc przedmiotowe opinie są logiczne, fachowe, stanowcze, spójne i zgodne z doświadczeniem życiowym to mogły stanowić podstawę ustaleń w niniejszej sprawie.

Zgodnie z treścią **art. 4 ust. 1** ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz.1340.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia powyższe warunki przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Jak wynika z treści powołanego przepisu świadczenie jakim jest renta socjalna przysługuje osobie, która jest całkowicie niezdolna do pracy, przy czym niezdolność ta jest wynikiem naruszenia sprawności organizmu, które powstało u osoby uprawnionej przed 18 rokiem życia bądź też w trakcie nauki w szkole do 25 roku życia albo też w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2018.1270.-j.t.). W rozumieniu powołanej ustawy **całkowicie niezdolna do pracy** jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji- art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r.

Odwołująca P. K. w chwili złożenia wniosku o rentę socjalną ukończyła (...) lat, naukę w szkole wyższej zakończyła (...)r., a więc przed ukończeniem (...)lat. Okolicznością sporną było to czy ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy (tj. czy utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy) i czy całkowita niezdolność do pracy jest wynikiem naruszenia sprawności organizmu, które powstało u niej przed ukończeniem nauki w szkole tj. przed 26.11.2010 r.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności opinie biegłych, pozwoliły Sądowi ustalić, że wnioskodawczyni jest obecnie okresowo całkowicie niezdolna do pracy z powodu występującego schorzenia w postaci pęcherza neurogennego, jednakże naruszenie sprawności organizmu, które dziś skutkuje całkowitą niezdolnością do pracy powstało już po zakończeniu nauki w szkole tj. w sierpniu 2016 r. Natomiast schorzenie, które pojawiły się już w dzieciństwie i były leczone operacyjnie oraz których skutki odwołująca odczuwa do chwili obecnej w postaci niedowładu spastycznego kończyn dolnych nie powodują całkowitej niezdolności do pracy, a jedynie częściową niezdolność do pracy. Odwołująca chodzi wprawdzie z utykaniem, ale jej chód jest swobodny i samodzielny a występujące ograniczenia w poruszaniu się nie uniemożliwiają wykonywania jakiegokolwiek pracy.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd zgodnie z którym przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Możliwość uznania całkowitej

niezdolności do pracy jest wykluczona przy zachowaniu choćby ograniczonej zdolności ale w tzw. normalnych warunkach (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2014 r. I UK 434/13, Legalis nr 864581, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02.02.2017 r. II UK 229/16, Legalis 1564952).

W postanowieniu z dnia 3 kwietnia 2019 r. III UK 220/18 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej nie są spełnione zarówno wtedy, gdy określone naruszenie sprawności organizmu powstało w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o rencie socjalnej, ale nie spowodowało całkowitej niezdolności do pracy, jak i wtedy, gdy określone naruszenie sprawności organizmu spowodowało całkowitą niezdolność do pracy, ale powstało po upływie okresów wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o rencie socjalnej. Do nabycia prawa do renty socjalnej istotne jest zatem, żeby przyczyna naruszenia sprawności organizmu osoby ubezpieczonej (choroba) - powodująca całkowitą niezdolność do pracy - powstała nie później niż w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o rencie socjalnej. Naruszenie sprawności organizmu w rozumieniu tego przepisu należy przy tym interpretować jako stan, w którym organizm nie funkcjonuje w sposób normalny, utrudniając naukę lub wykonywanie pracy.

Jak wynika z opinii biegłych odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu występującego pęcherza neurogennego jednak naruszenie sprawności organizmu, które skutkuje całkowitą niezdolnością do pracy powstało po zakończeniu nauki w szkole wyższej, a więc po okresach wskazanych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3. Natomiast naruszenie sprawności organizmu, które powstały w okresach nauki w szkole ubezpieczonej nie powodują obecnie całkowitej niezdolności do pracy. Tym samym więc nie zostały spełnione przesłanki niezbędne do nabycia prawa do renty socjalnej, o których mowa w art. 4 ust. 1 powołanej ustawy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie jako nieuzasadnione i orzekł jak w wyroku.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 108 kpc w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

SSO Elżbieta Majewska